

DOMOLJUB

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inzerati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inzerati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 19.

V Ljubljani, dne 2. oktobra 1902.

Leto XV.

Ljudski tabor — prepovedan!

Kar se nam je zdelo neverjetno, to se je zgodilo: Deželna vlada je prepovedala ljudski tabor dné 12. oktobra! Liberalcem se je torej posrečilo izposlovati prepoved velike demonstracije ljudstva za svoje pravice. Seveda dvema je vtripalo srce pred črno vojsko, katera se je 12. oktobra nameravala usuti v belo Ljubljano: Liberalcem in deželni vladi. Saj bi bilo ljudstvo obema na svojem taboru sredi Ljubljane jasno in točno povedalo naravnost, kaj misli o njiju in kaj da hoče. In to javno, pod solncem, kamor bi bil vsakemu pristop dovoljen, da bi se pokazala tako na prav sijajen način resna volja vsega ljudstva v naši deželi. Kako smešnega bi se pokazal tej manifestaciji nasproti tisti klaverni protestni shod naših liberalcev, ki se je moral vršiti ob zaprtih durih pod varstvom policijskih sabelj in bajonetov! Do take manifestacije seveda ni smelo priti, ker bi ista ne bila pokazala le moči katoliško-narodne stranke, temveč bi bila tudi nesmrtno osmešila naše liberalce. Zato je treba za vsako ceno preprečiti naš tabor. Da so baronu Heinu to omogočili, zato so liberalci grozili, da bodo prignali svoje ljudi na tabor in uprizorili škandale, vsled katerih bi baje utegnili priti do preteпов.

Tako je vlada prišla v srečni položaj, da utemeljuje prepoved tabora s tem, da bi se „utegnili pripetiti izgredi“. Kdor količkaj pozna naše razmere in ki ni popolnoma udarjen s kurjo slepoto, pozna vso smešnost te liberalne grožnje.

Vsakdo ve, da liberalci niti ljudi nimajo na razpolago, da bi nasproti ogromni množici naših bili v stanu, uprizoriti tudi najpohlevnejšo demonstracijo, kaj pa še-le — škandale. Se blizu bi se liberalci ne bili upali, ker jih je strah in groza pred našo armado. Poskrili bi se bili v temo, kakor one ponočne jate, ki ne morejo prenesti dnevne svetlobe.

Toda toliko povemo deželni vladi in liberalcem: Nobena sila sveta ne bo našem ljudstvu zabranila, da demonstrira v postavnih mejah za svoje prepričanje, kadar hoče in kjer se mu ljubi.

Naše ljudstvo pa naj si zapomni to-le: Liberalci so svobodno smeli uprizoriti svoj „protestni shod“ in vsa sila je bila na razpolago, da jih čuva. Poleg tega se je na shodu tako nečuvveno nesramno in hujskajoče govorilo, kot še malokdaj na Kranjskem. To si bode ljudstvo zapomnilo.

Takoj po prepovedi, dné 22. septembra zbral se je izvrševalni odbor vodstva katoliško-narodne stranke in sklenil sledeče:

Zoper prepoved ljudskega tabora dné 12. oktobra se vloži pritožba na ministerstvo. Stranka hoče varovati svoje pravno stališče do zadnjega. Ker bi pa skoro gotovo došel vladni odlok strankinemu vodstvu tako pozno, da bi o tem času ne bilo mogoče prirediti vseh priprav — saj je moral izvrševalni odbor že zdaj čakati celih deset dni, da mu je vlada dostavila prepoved — zato se tudi v slučaju, da se pritožbi ugodí, ljudski tabor preloži na poznejši čas.

Romanje na Sveto goro se zato preloži od ponedeljka na nedeljo dné 12. oktobra. Odhod iz Ljubljane o polnoči od sobote na nedeljo. Poseben vlak bo prišel tudi s Štajerskega, da bo mogoče udeležiti se tudi bratom Štajercem, ako se jih oglasi zadostno število.

Po vrnitvi s Svete gore bo sestanek zaupnikov katoliško - narodne stranke v ponedeljek dné 13. oktobra ob 9. uri v „Katol domu“.

Shodi po deželi se nadaljujejo. Agitacija se vrši odslej s podvojeno silo. Sedanje gibanje mora postati politična šola za naše ljudstvo ter dvigniti mogočno njegovo zavest.

Ako bi vlada ne dovolila v Ljubljani ljudskega tabora, se bodo vršili trije veliki ljudski tabori en dan in sicer eden za Gorenjsko, eden za Dolenjsko in eden za Notranjsko.

Brez strahu naprej! Pravica ne sme propasti! Vse za vero, dom, cesarja!

Zborovanje katoliških nepolitičnih društev.

(Dalje.)

Pozdravi

Predsednik naznani, da v imenu shoda pošlje brzozjavne pozdrave: Sv. Očetu, presv. cesarju, ljubljanskemu in mariborskemu škofu ter goriškemu nadškofu. Živahno je zbor odobral to naznanilo.

Med tem je prišla v dvorano deputacija »Krišć. ženske zveze«. Dr. Krek jo pozdravi, naglašajoč velik pomen, ki ga imajo krišćanske žene za dvignjenje človeške družbe. »Cherchez la femme! (kje

je pa žena?) pravijo, če se kje kaj prav zvito hudobnega zgodi. Mi pa moramo tudi reči: »Kje je žena?, kadar se zgodi kaj velikega, plemenitega, ker brez pomoči krišćanskih žen je delo krišćanskih mož polovičarsko. Gromovito odobravanje je sledilo tem besedam.

Potem se brzozjavno pozdravi shod državne zveze avstrijskih krišćansko - socialnih delavskih društev na Dunaju in krišć. soc. delavce v Gradcu, zbrane pri slavnosti blagoslovljenja zastave.

Dopoldansko zborovanje sklene na to g. Sirovatka iz Zagreba, ki se v oduševljenih besedah zahvaljuje za častni sprejem. Hrvatje hočejo s Slovenci skupno napredovati pri socialni organizaciji. Ena nam je kri, ena domovina, ena zgodovina. Zato pa tudi zdaj delujmo skupno za visoke ideale ljudske vzgoje.

Navdušeni se razidejo zborovavci.

Potreba organizacije.

Popoludne najprej dr. Janežič govori o organizaciji. Vsak izmed nas mora biti potujoč učitelj, ki naj uči, kaj je organizacija, treba je ljudem vzbuditi zavest in potem so za organizacijo sposobni.

Treba je ljudem pokazati, kako se deluje. Snovati je treba društva. Če so le trije v kakem kraju sposobni, se že lahko napravi društvo, ustanovi pravila, jih dá potrditi, in društvo je gotovo. Pri organizaciji je posebno potrebno ozirati se na dve stvari. Treba je imeti sposobne ljudi in sposobne prostore.

Društvo more voditi, kdor je le količkaj razumen; težje je pri gospodarski organizaciji. Tu je treba ljudstvo še le pripraviti in posebno še poučiti v knjigovodstvu. Prve korake v tem oziru je že naredila »Gospodarska zveza«, ki je bila napravila nekaj kurz, kjer so se za silo naučili knjigovodstva. Škrbeti je torej pred vsem za sposobne ljudi, da ni društvo odvisno samo od enega, in če ta odpove, se ganiti ne more.

Treba je pa tudi prostorov. Kakor drevesce v mali posodici, tako ne more uspevati društvo v malem prostoru. Na kmetih ni prostora za društva in zidati si ga društva tudi ne morejo, ker nimajo denarja, dolgovi pa tudi ne smejo delati. Kako se pride do prostorov, nam kaže ljubljansko del. stavbinsko društvo, ki si je sezidalo že do 80 hiš.

Treba je, da se organizirajo tudi društva, kakor so se v tem slučaju delavci, ki zaslužijo komaj po 80 kr. na dan in so prišli do svoje hiše. Zgled imamo v Cirknici, kjer so si društva sezidala svojo hišo. Treba je najeti pri posojilnicah denarja; obresti in odplačila ne bodo prav nič več znašala, nego sedaj najemnina za tuje prostore.

Pred vsem moramo gledati, da ne bodo naša društva imela sedeža v gostilnah, ogibati se moramo

tega, da bi se v naših društvih gojilo pijančevanje. Gostilne so mnogokrat v nasprotnih rokah, in naša organizacija mora voditi vojsko proti načelu, da bi se na najnižji čuti pijančevanja grešilo, in v tem smislu predlagam resolucijo, ki se glasi:

Kršč. socialna misel mora kaliti tudi na go spoda r s k e m polju vidne organizacije. V tem zmislu priporočamo:

1. V vsakem kraju, kjer je kako naše društvo, ali kjer se namerava snovati tako društvo, naj se skrbi pred vsem za primeren prostor. Le v skrajnem slučaju bodi sedež našim društvom v gostilni. Že iz prvega početka naj se deluje povsod na to, da se pridobi primeren dom z dvorano, društvenimi prostori in potrebnimi prostori za gospodarska društva.

2. Po naših organizacijah prekvašaj zadružna misel naše ljudstvo, da se ustanove po potrebi vsakovratne gospodarske zadrage: konsumna, mlekarstva, posojilnična, proizvajalna, stavbna in druga delavcem, obrtnikom in kmetom koristna društva. Zraven naj se pa tudi skrbi, da se vzgoje za vodstvo takih društev spretne moči.

G. Zagorac: Bratje prijatelji, konstatiram, da je g. govornik prekoračil kratko mu odmerjeni čas toda mi mu oprostimo, ker je bilo njegovo predavanje velike važnosti za bodočnost Hrvatov in Slovencev in se mu za krasne besede iz srca zahvaljujemo. (Odobranje.)

(Čta došle pozdrave.)

Snovanje in vodstvo društev.

Nato g. Smolnikar obširno popisuje, kako se naj v podrobnostih društva pravilno snujejo in vodijo. Opozorjamo društva na ta popis, ki bo izšel v izvestju. — Sprejeta je bila sledeča resolucija:

1. Shod slovenskih nepolitičnih društev izjavlja, da so le društva, ustanovljena na podlagi večnih resnic katoliške vere, sposobna delovati v dušni in telesni blagor slovenskega naroda.

2. Shod z veseljem pozdravlja vsa že obstoječa katoliška društva po Slovenskem.

3. Posebno z veseljem jemlje shod na znanje versko organizacijo naše mladine v krasno se razcvitajočih Marijinih družbah, katerim želi tudi v prihodnje najlepšega razvoja.

4. Z odobravanjem shod priznava hvalevredno delovanje katoliških svetnih društev, kakor so: akademična, rokodelska, delavska, društva za delavke, služkinje, krščanske ženske zveze, Vincencijeve družbe in druga društva.

5. Zlasti shod radostno jemlje na znanje vedno bolj se množeče število izobraževalnih društev, po-

sebnost po kmetih, in izjavlja nujno potrebo, da se v vsaki župniji zasnuje tako društvo.

6. Vodstvo izobraževalnih društev naj bo kar najbolj enotno in uzorno.

Pri vodstvu društev naj se zlasti pazi na te točke:

a) namen društvom mora biti v prvi vrsti umska in нравna vzgoja članov; zabava bodi le postranska reč; vsemu, kar podpira zapravljivost in pijančevanje, naj se izogibljuje;

b) denarna stran društev bodi pred vsim trdna in gotova; vsa društva naj se vedno sama zdržujejo; v ta namen naj se skrbi, da se po vseh društvih po posamnih krajih določijo blagajniku v pomoč zapniki, ki naj ob določenih časih poberejo društvenino;

c) društvene knjige naj bodo vedno v redu; navadijo naj se tajniku v pomoč zato sposobni člani, da jih bodo mogli voditi;

č) društvena bračnica in knjižnica, ki je vsakemu društvu nujno potrebna, bodi v strogem redu;

d) vsi člani naj se zavedajo svoje častne dolžnosti pridobivati ob vsaki priliki novih udov in braniti društveno ime.

Dr. Lampe: Treba je natančnega knjigovodstva, ki je za nas največje važnosti. O priliki shoda v Senčurju je nam očital »Slov. Narod«, da je prišlo kakih 200 analfabetov nanj, (kar bi k večjemu dokazovalo, da jih liberalni učitelji niti brati ne znajo naučiti). Mi pa moramo dokazati, da znamo boljše brati in pisati, kakor naši nasprotniki. Knjigovodstvo je rešilo »Gospodarsko zvezo«. Ko sta prišla veščaka z Dunaja jo pregledovat, sta priznala, da se redko kje dobi v Avstriji tako redno vodeno knjigovodstvo. Vsa društva naj si tudi oskrbe knjigo dr. Schweitzerja o društvenih zakonih; to knjigo naj tajnik društva dobro pozna. Društva naj pazijo, da vsled neznanja postav ne prekoračijo svojega delokroga in ne dobi tako vlada prilike društev razpustiti.

Skrbeti je tudi za dobre društvene knjižnice, v katere ne sme priti nobena knjiga brez vednosti odbora; skrbi se naj ne samo za leposlovno, ampak tudi za poučno čtivo. Odločno zahteva boj proti alkoholizmu. Ako se spije kozarec dobrega vina, nič ne de, toda naš boj gre proti najostudnejši obliki pijančevanja: proti žganjepitju. Žalibog se v Avstriji primeroma silna množica alkohola povžije, in v tej državi smo Slovani med največjimi pijanci.

Dr. Krek: 17. septembra bo shod onih ljudi, ki se hočejo posebno baviti proti pijančevanju, in vabim Vas, da se ga udeležite. Posebno poudarjam potrebo agitiranja. Kdor drugega ne zna, naj pa vsaj agitira za našo stvar, agitira pa vsak lahko.

Shodi in govorniki.

G. Gostinčar obširneje govori o tem predmetu in naposled stavi sledeče resolucije:

Načrt o shodih, sestankih in izobraževanju govornikov kršč. soc. organizacije med Slovenci.

1. Za uspeh vsake organizacije mora biti zavednost njenih pristašev taka, da vsak posameznik natančno pozna njen namen in končni cilj. V to pa je treba vzgoje članov, ki se v organizaciji izvršuje pri društvenih sestankih, predavanjih, govorih in popoku, ki ga daje društvo svojim članom.

2. Da se doseže ta namen, je treba, da vsako na krščansko-socialnem temelju stoječe in vsako strokovno društvo v svojem delokrogu prireja redne shode ozir. sestanke, ki naj se vršé vsaj mesečno.

3. Pri teh sestankih naj se društveniki pod vodstvom v to svrhu sposobnih ljudi vadijo v deklamaciji, govorništvu, ter naj poročajo o važnih vprašanjih našega javnega, verskega, kulturnega in socialnega življenja. Poleg tega naj se po možnosti poučujejo tudi v aktualnih vprašanjih iz bogoslovja, zgodovine in naravoslovja.

4. Shod slov. kat. nepolit. društev izreka toplo zahvalo vsem tistim, ki so se posvetili društvenemu izobraževanju našega ljudstva, ter želi, da se jim pridružijo izobraženi prijatelji našega naroda.

Strokovna organizacija

Dr. Krek zagovarja strokovno organizacijo delavcev. V boju za vsakdanji kruh on, dasi tudi katoliški duhovnik, ne pozna razločka med veroizpovedanji in načeli. Izreka se za občno volivno pravico. Kakšna moč leži v strokovnih društvih, to so pokazala na Angleškem, kjer delavci svoje razmere popolnoma sami urejujejo in ne kličejo vlade na pomoč. Zato pa se hočemo mi najpoprej organizirati strokovno in potem bomo lahko nastopili za svoje pravice. Govornik stavi sledečo

resolucijo:

Naš cilj mora biti gledé na obrtne in veliko-obrtne delavce postavodajalnim potom doseči, da se uvedó prisilna, javnopravna delavska strokovna društva, ki imajo v svojem področju vsa delavska stanovska vprašanja. Vse organizacije, tičočé se delavskega zavarovanja, naj spadajo v okvir teh društev. Ona pa tudi nasproti delodajavcem in nasproti vsi javnosti zastopajo delavce. Dokler se to ne doseže, naj se:

a) po posamnih krajih ustanovljajo strokovna društva, ki naj sprejemajo ene stroke brez vsakega drugega ozira, da branijo njihove zadeve, pa tudi izvršujejo vse druge posle socialnega društva;

b) kjer to ni mogoče, naj se v naših strokovnih društvih uvedó strokovni oddelki;

c) vsako strokovno društvo in vsak strokovni oddelek naj ima svoj poseben strokovni zaklad, ki ga strokovno društvo odloči od navadne udnine strokovnega oddelka člani pa plačujejo posebej;

č) strokovna društva, oziroma strokovni oddelki naj se združijo v večjih, najboljšé — državnih strokovnih zvezah.

Gospod Zagorac: Pozdravlja izvajanja gospoda predgovornika ter povdarja, da morajo delavci se strokovno organizirati ter skrbeti za bodočnost.

Nato vstane gospod Sirovatka ter v svojem navdušenem govoru povdarja, da kakor se kapitalisti in bogataši družijo v kartele in truste, da bi bolj ljudstvo z draginjo odirali, ravno tako si morajo tudi delavci napraviti trust. Ta trust bo gotovo močnejši od vseh trustov kapitalistov, v slogi in veled velikega števila bodo gotovo zmagali delavski stanovi.

Gospod Jeriha povdarja važnost zavarovanja za starost, in to za delavski in kmečki stan. Namesto sedanjih penzij naj se skuša polagoma uvesti zavarovanje za starost, in sicer je to dolžnost države, kateri moramo dajati davke in vojake. Kakor je dolžnost očeta, skrbeti za družino, tako je dolžnost države, ki ni družega kot velika družina, skrbeti za državljane. Opozoriti državo na to je posebno dolžnost naših poslancev.

Čitajo se nato došle brzovjavke ter pozdravi nato shod odposlanec koroških Slovencev gospod Rupnik kot zastopnik društva v Prevaljah kot edinega delavskega slovenskega društva na Koroškem.

Gospod Zemljic pozdravlja shod kot zastopnik radgonskih in ogrskih Slovencev. Radgonski okraj je najbolj izpostavljen pritisku in navalu sovražnikov Nemcev. Z izrekom »morituri vos salutant« pozdravlja shod ter povdarja, da je novo krepilo za obmejne Slovence, ko vidijo, kako močne sobojevnike imajo v središču Slovenije, v Ljubljani.

S temi referati je bil sklenjen dnevni red za nedeljo. Zborovalci so se udeležili litanij v Križevniški cerkvi, zvečer pa v veselice, o kateri bomo poročali prihodnjič.

Dobro odgovoril. Graščak, ki ima šnopsarijo, se izprehaja z župnikom, ter pokaže na kmeta, ki je pijan ležal v blatu rekoč: »Gospod župnik, pogledjte ovčico izmed Vaše čede!« — Župnik: »Res je, pa se je v Vašem koritu napila!«

Listek.

Čarovnik.

Bil sem dijak. Dovršil sem menda četrto šolo in se vrnil poln srčnega veselja domov k dragim svojcem, zapustivši v mestu trde šolske klopi. In ako sem moral v mestu celo leto sedevati pri šolski knjigi, poplačal sem si doma na počitnicah ono sedenje prav pošteno. Hodil sem ves dan, prehodil griče in doline. Ni ga bilo v naši okolici hriba, da bi ne bil na njem. Zelo rad sem se namreč mudil v prosti naravi ter si tu krepčal duh in telo.

Nekega vročega popoldne omenjenih počitnic sem se napotil s knjigo v žepu v naš gozd. Večkrat sem tje zahajal. Sedeč na štoru posekane stare bukve sem se kratkočasil z branjem mičnih in podučnih povesti. Hladen vetrič je pihljil in gosto listje košatega drevja me je branilo pred pekočimi solnčnimi žarki. Tako je bilo tudi danes: v hladni senci sem sedel in bral.

Kar naenkrat začujem glas, ki je prihajal iz bližine. Nisem pa mogel razločiti, od katere strani. Zato poslušam, vlečem na uho in zdaj slišim razločno besede: „Oj, prepozno spoznanje! Kesam se prepozno!“

Vstanem in grem počasi proti strani, odkoder sem čul obupne in tožeče besede. Ko storim nekoliko korakov, zagledam pred seboj doli v dolinici možko postavbo. Takoj spoznam v njej vaškega berača Martina. Zraven njega na mehki travi je ležal raztrgan klobuk in zakrivljena palica. On sam je pa nekako sključeno sedel. Z rokama, oprtima na kolena skrivljenih nog, je podpiral svojo sivo glavo in nepremično zrl v tla. Govoril je sam s seboj, a nerazumljivo; opazil me pa ni.

Vaški berač Martin — tako so mu rekali. Poznala ga je cela vas, poznal ga je vsak otrok. Poznal sem ga tudi jaz, a le po zunanje. Drugače mi je pa bila vsa njegova prikazen skrivnost. Rad bi bil kaj več zvedel o njem, o njegovi preteklosti. Povpraševal sem o njem svoje domače in tudi druge vaščane. A nihče mi ni znal kaj več povedati. Samo to so vedeli, da je prišel Martin že več kot pred dvajsetimi leti v našo vas.

Temu se pa ni čuditi, da ni bilo o njem nič podrobnosti znanih. Sam je govoril prav malo, skoro nič. Najmanj si pa zvedel od njega, ako si ga hotel povprašati, od kod je, kje in kaj so bili njegovi stariši. Pri takih prilikah je pograbil svojo palico in ježno odšel. Martin je ljubil samoto, bil je najrajši sam.

Ker je bilo Martinovo bitje vaščanom nekako skrivnostno in nerazumljivo, njegovo vedenje in življenje tako čudno, razglasili so ga polagoma za čarovnika. Večkrat ga je kdo naletel, kakor jaz danes, da je ležal v gozdu v samoti in mrmral sam s seboj. In takrat, tako so rekali, čaruje.

Ko je nekoč skop vaščan Martina, prosečega milodara, neprijazno odpodil, so ga zasledovali, kam je šel. In našli so ga v gozdu na samem in slišali njegovo nerazumljivo mrmranje. Ko je po tem dogodku onemu vaščanu slučajno poginila telica, so trdili, da ji je Martin „naredil“. Odslej pa je bil Martin vaščanom le čarovnik. Kjer je kako živinče došlo, ali se kaka druga nesreča pripetila, vse so pripisovali Martinovemu čaranju. Vsled tega je šla Martinu dostikrat trda za kožo. Le gospod župnik so ga obvarovali, govoreč, da Martin ni čarovnik, da ne more biti, ker sploh ni čarovnikov, da cerkev prepoveduje prazno vero v čarovnike in čarovnice. Vaščani so sicer ubogali svojega dušnega pastirja in pustili Martina pri miru. Verovati pa niso mogli župnikovi trditvi, da bi ne bilo čarovnikov.

Jaz, ki tudi nisem verjel tej prazni in pregrešni vraži, sem vedno iskal prilike, da bi kaj več zvedel o Martinu od njega samega, da bi potem vaščanom pokazal, da ni čarovnikov. Ugodna prilika se mi pa dolgo ni ponudila.

A danes, ko ga naletim v gozdu samega in vidim pred seboj, se osrčim. Pošarim po suhem listju, kakor da bi bil ravno prišel, po gozdu. Opozoriti sem namreč hotel Martina, da nekdo prihaja. Res, Martin pogleda kvišku, in jaz ga takoj nagovorim: „O, Martin, ste tudi vi tukaj! Kaj ne, krasna narava, katera v poletnih dnevih zlasti v gozdu razvija svoj čar, privabila Vas je tu sem, kot mene.“

„Da, mladi prijatelj“, odgovori Martin prijazno, „tu na samem v prosti naravi iščem razvedrila.“

Prijazni odgovor mi dá še več poguma; grem bližje k njemu. In zdaj sem mogel opaziti, da se je Martinu oko solzilo, da so njegova od starosti nagubančena in od siromašnega življenja razorana lica mokra. Zasmili se mi pri tem pogledu mož. Skoro da se ne izjokam še jaz. Sedem poleg njega. Lice mu postane veselejše, a neka globoka otožnost počiva še na njem. Na obrazu sem bral možu, da veliko, veliko trpi. Dejem mu sočutno: „Martin, zakaj ste tako žalostni? Gotovo Vas je praznoverno ljudstvo zopet napodilo s čarovnikom. Jaz vem, vi veliko trpite po nedolžnem.“

„Res je, veliko trpim. Hudo me boli, ko me cela vas psuje s čarovnikom, dasi nikomur nič žalega ne želim, najmanj pa še storim. Vendar je vse to neznosno trpljenje le pravična kazen, katero

sem si zaslužil v svoji mladosti. V svoji mladosti sem zakrivil, da se moram v starosti pokoriti. Imajo me za čarovnika in kot tak dobim od ljudi komaj potrebne hrane. Po letu je že še, a po zimi je trda. Trnove jagode, posušene, in črnice, katerih si nargam po letu, so me rešile po zimi dostikrat smrti od glada. Vidiš, mladenič, veliko trpim. Skoro mi je obupati. In če se zamislim nazaj v preteklo dobo, v svojo mladost, če pomislim, da bi v starosti lahko brezskrbno živel, ako bi bil v mladosti hotel, tedaj se vzbudi v meni črv kesanja, ki me gloda, izpodjeda in trpinči do obupnosti. A prepozno spoznanje! Kesam se prepozno!"

V začetku je pripovedoval Martin mirno. Proti koncu se ga je polastila zopet prejšnja obupnost, zadnje besede je govoril v največji dušni boli. Z velima rokama si je krčevito segal v dolge sive lase in ihtel. Starček preliwa solze, pač huda bolečina! Pri tem pogledu se mi zasmili siva glava še bolj in solza mi zdrsne nehote po obrazu. A premagam se in začnem tolažiti starčka: „Martin, bodite potolaženi! Ljudstvo bom pregovoril jaz, da niste čarovnik. Pri nas, pri mojem dobrem očetu poprosim za vas in vam priskrbim potrebnega živeža in obleke. Odslej se vam mora bolje goditi.“

Rad bi bil napeljal govor tako, da bi bil Martin prišel pripovedovati o svoji mladosti, katere je že prej omenjal. Nisem pa vedel, kako pričeti.

Kar naenkrat se sklone Martin po koncu in me prime za roko. Na njegovem obrazu in očeh sem bral srčno zahvalo za svoje sočutne in tolažilne besede.

Po kratkem molku prične:

„Mladi prijatelj, ti si dijak, obiskuješ mestne šole. Tudi jaz sem bil svoje dni. Nikomur nisem še razkril svoje preteklosti, nikomur še nisem razložil, kdo in kaj sem. Tebi pa, mladi prijatelj, hočem povedati zgodovino svojega življenja. Dobrega in blagega srca si videti. Bil sem tudi jaz, a manjkalo mi je trdne volje in zabredel sem na slaba pota. In ravno da bi Tebe rešil pogina — ne veš, kolike nevarnosti prete mlademu dijaku v mestu — ti hočem razkazati svojo mladost. Da si ne zaslužiš enake starosti kakor jaz, naj ti bo moja mladost v svarilen vzgled! Poslušaj me torej! Bil sem edini sin premožnih staršev. Obračali so vso svojo skrb na me edinca. Ljubili so me starši, ljubili celo preveč. Hoteli so mi zagotoviti brezskrbno bodočnost. Njih želja je bila, da bi bil gospod. Sklenili so, dati me v šolo. In ko je domači učitelj spoznal, da sem dovolj nadarjen, so me dobri starši z najlepšimi nadami poslali v mestne šole.

Prva leta sem se pridno učil. Dosegel sem najboljših uspehov: bil sem prvi med prvimi. Staršem sem delal s svojo pridnostjo največje veselje. Materino

srce se je že na tihem veselilo onega presrečnega dne — ki je tudi res presrečen za vsako mater — dne sinove nove maše. Oče je bil pa ponosen, da ima tako pridnega in marljivega sina. Izpolnil mi je zato vsako željo. Nakupil mi je knjig, katerih in kolikor sem jih hotel. Dajal mi je denarja, v začetku malo, pozneje vedno več. A to je bila moja poguba!

Da bi pač nikdar ne dajali starši sinovom dijakom denarja naravnost v roke! Če so pridni, jih čaka plačilo za njihovo pridnost samo ob sebi v bodočnosti. Denar pa, ki ga jim pošilja dobri oče ali dobra mati v svoji neprevidnosti, jim je škodljivejši kakor strup! Očetov denar je zamoril že mnogo mladih, najlepšo prihodnost obetajočih dijakov; zastupil je tudi mene!

Novce, katere sem prejemal od doma, sem izprva rabil za nakup raznovrstnih knjig. Prišel je pa hudobni duh v podobi slabih tovarišev. Vedeli so, da imam denar; hoteli so me tedaj dobiti med se. Začeli so mi prigovarjati: „Martine, kaj bodeš vedno tičal doma in se dolgočasil s pustimi knjigami! Pojdi enkrat z nami, da vidiš, kaj je prav zaprav dijaško življenje!“ Ustavljaj sem se jim nekoliko časa, a naposled sem šel. In kam sem prišel? V gostilno, kjer so pili, prepevali, igrali na karte in uganjali druge neslane burke. Ostudno se mi je zdelo v začetku tako počenje. A prišel sem drugič, in prikupilo se mi je že bolj to življenje v gostilni; prišel sem tretjič, še bolj. Prišel sem četrtič, petič in naprej. Naposled sem se vdal, kakor tovariši, strasti pijačevanja in igranja. Vest mi je sicer očitala, da ne ravnam prav, da zanemarjam svoje dolžnosti. A ker jo nisem hotel slušati, je obmolknila; in tedaj sem bil izgubljen.“

„Glej, mladi prijatelj“, reče nato, svareč me. „kako nevarna je slaba tovarišija mlademu človeku nad vse nevarna mlademu dijaku!“

Potem nadaljuje:

„V začetku so mi zadostovali novci, katere so mi od doma svoje voljno pošiljali. Pozneje mi je bilo teh premalo. Pisaril sem vedno domu in prosil denarja očeta in mater. Svojo prošnjo sem pa opiral z lažjo, da potrebujem za to in za ono. In verjeli so mi. Poslani denar je pa šel svojo navadno pot za vino in za igro.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Državni zbor. Tudi v novem zasedanju pride skoro gotovo do viharja. Poslanci se vračajo bojaželjni proti vladi z dolgih počitnic, ker imajo vsi kake pritožbe glede deželnih zborov, kjer so se morali

večkrat precej hudo bojevati. Vlada je na to sicer pripravljena, vendar Koerberja že naprej skrbi.

Nagodbno vprašanje. Koerber in Szell si že toliko časa delata obiske, a se še sedaj nista zedinila. Te dni je obiskal Koerber Szella v Ratotu, kamor je prišel zadnji svoje razburjene živce mirit in sta se dogovorila, da se zopet otvori nadaljevanje konferenc o tem prepornem vprašanju. Vladni listi poročajo, da so že poravnane glavne težkoče, vendar jim ni dosti verjeti. Ministerska predsednika morda do sporazumljenja sploh ne prideta in bo morala končno odločna beseda cesarjeva vednim, brezvpešnim konferencam narediti konec.

Košutovo slavnost so obhajali 19. septembra v Budimpešti ob priliki odkritja njegovega nagrobnegega spomenika. Zopet so pokazali Madjari odkritosrčno ljubezen do naše vladarske rodovine. Košut je bil največji sovražnik Habsburgovcev in načelnik upornežev l. 1848. Sprevod za sprevedom se je vrstil po mestu proti pokopališču. Na njegovem grobu so prepevali nato narodne pesmi, potem pa zopet v sprevedih hodili po mestu. Najbolj značilno pa je to, da se je slavnosti udeležil tudi predsednik ogrske državne zbornice grof Albert Apponyi in mestni župan Halmos, ki je imel slavnostni govor. Vse hiše razven kraljeve palače in palače nadvojvodine Klotilde so izobesile zastave.

Smrt belgijske kraljice. Dne 19. septembra je umrla belgijska kraljica Marija Henrieta. Rodila se je 23. avgusta 1836 kot hči ogrskega palatina nadvojvode Jožefa, poročila se je 22. avgusta 1853. z Leopoldom II. Njena hči je bila soproga prestolonaslednika Rudolfa. Smrt je nastopila nepričakovano. Ko je sedela pri večerji, začutila je hipne slabosti in omedlela. Predno so prihiteli poklicani zdravniki, je umrla, ločena od vseh svojih. Ravno ta dan ni bilo nobenega člana kraljeve rodovine v Belgiji. Ko se je razglasila njena smrt, zbrale so se v kratkem času velike množice ljudstva pred kraljevo palačo, da pokažejo sočutje britki izgubi. Kmalu je prihitel kralj in tudi njegova hči Štefanija. Ko je prišel kralj k mrtvaškemu odru, je ondi že klečala grofica Lonyay. Pri tem pogledu se je kralj razsrdil in dal znamenje, naj se odstrani. Grofica je nato jokaje zapustila takoj sobo in se odpeljala v Bruselj, kjer jo je ljudstvo navdušeno pozdravljalo, obenem pa dajalo tudi izraze svoje jeze nad kraljevim nastopom proti svoji hčeri.

Ruski car pride, kakor poroča italijansko časopisje meseca februarja v Rim. Obišče pa, ako je časniškim poročilom verjeti, le kralja, dočim obisk pri papežu opusti. Ako je to res, bo to veliko razžaljenje, saj sta si Vatikan in Rusija v zadnjem času v dobrem sporazumljenju. Do tega koraka ga je pregovoril italijanski dvor, ki bi s tem kazal rad svetu, da je le kralj vladar v Rimu in pokazal ob enem, kako velik vpliv ima pri drugih vladarjih. Ne vemo, koliko je resnice na tem poročilu italijanskih listov, vendar upamo, da obišče car tudi svetega očeta, ako pride v Rim.

Španska vlada je v velikih denarnih zadregah. Sedaj premišljuje, kje bi dobila potrebnega drobiža. Ministerski predsednik Sagasta in pa finančni minister sta slednjič vendar po dolgem iskanju našla vir, kako bi si pomagala iz zadreg in to v prora-

čunu za bogočastje. Kar je naredil Combes na Francoskem, bi tudi ta dva rada storila, seveda pa njima ne bode tako lahko šlo. Hotela sta se najprej polastiti premoženja onih redov, o katerih trdita, da nimajo vladnega potrjenja, potem pa odpraviti več škofij in kanonikatov ter zmanjšati plače nižji duhovščini. Prvo zahtevo so v Rimu takoj odločno odbili, glede druge pa se izrazili, da privolijo le v slučaju, če se plače tudi vsem državnim uradnikom v isti meri zmanjšajo. Za rešitev tega vprašanja se sestavi v kratkem času posebna komisija obstoječa iz petih članov. Dva izmed njih izvoli vlada, dva imenujejo v Rimu, predsedoval pa bode komisiji primas Španije kardinal Sancha, nadškof toledski. Čudno, da se povsod ravno po cerkvenem premoženju vladam tako sline cedé.

Kulturni boj v Franciji. Ministerski predsednik namerava pri prihodnjem zasedanju predložiti načrt glede šolskega zakona, s katerim namerava še bolj omejiti svobodo poduka. Do sedaj je bilo namreč dovoljeno ustanavljati privatne šole in na teh je zdaj precej iz samostanov iztiranih šolskih sestra. Novi zakon pa bode določal, da se brez vladnega privoljenja ne sme ustanoviti nobena niti ljudska, niti srednja šola. Vlada more nadalje tudi že dano potrjenje preklicati. Tako si hoče vso pravico glede šolstva zase prilastiti. To so najimenitnejše določbe Combesovega zakona. Ker po sedaj obstoječem zakonu ustanavljajo katoliki nove učne zavode s svetnimi močmi, prekriževajo s tem vladni račun in Combesu se je zdelo neobhodno potrebno, da se prepreči tudi ta namera. On hoče, da se zatró sploh vse nedržavne šole in se ohranijo le one, ki so državnim popolnoma podobne, torej — b r e z v e r s k e. Naj le ustanavlja država nove šole; a kje dobiti za to potrebni denar, je drugo vprašanje, katerega tudi Combes ne bo znal rešiti. Ako se tedaj prične vlada kesati, bode pač prepozno.

Nemiri v Srednji Ameriki. Iz Willemstada poročajo, da se je 3500 mož Castrove armade združilo z 2500 možmi Garidosovimi v Valenciji. Oba dela skupaj imata 12 topov, ter sta na potu v Tucuyito, da napadeta vstaše pod vodstvom Mendoze. Iz drugega vira se javlja, da je vstaški general Herrera guvernerju Salazarju izrazil željo po miru in predlagal v tej zadevi skupne konference.

Protžidovski nemiri v Czestochowu. Mirnim Poljakom je vendar postala judovska predrznost neznosna. Neki žid se je sprl z poljsko deklico, ki je prodajala koš sliv. Žid je udaril deklico in njegovi tovariši so mu pomagali. Tovarniški delavci, ki so ravno iz tovarne opoldne odhajali, so priskočili deklici na pomoč in razjarjeni udarili po židovskih krčmah in prodajavnicah. Zvečer so se nemiri nadaljevali, prihitelo je židom vojaštvo na pomoč. Ker se delavci niso hoteli raziti, je vojaštvo štirikrat zaporedoma ustrelilo in mnogo ljudi je padlo.

Napad na ruskega cara. Ko se je vračal ruski car z vojaških manevrov domov, je poskusilo več zarotnikov vozni tir porušiti. Bili so napravljeni kot železnični pazniki ter se delali kakor bi preiskavali tir, v resnici pa so odvijali vijake. Poskus se jim je ponesrečil, vendar so jo odpihali, predno se je odkrila njih namera.

Prošnja burskih generalov. 24. septembra so izdali burski generali Botha, Delarey in Dewet oklic, v katerem opravičujejo sprejem mirovne pogodbe. V oklicu pravijo, da so bili po dve- in polletnem boju prisiljeni udati se Angležem. Ker pa pri Angležih sedaj v bedi ne dobe pomoči, se obračajo do Evrope in Amerike. Burska dežela je popolnem opustošena, do 30.000 gospodarskih poslopij je uničenih, nihče ne skrbi za vdove in sirote, še manj pa za invalide in bolnike. Mali znesek, katerega so dovolili Angleži, nikakor ne zadostuje, da bi zacelili velike in številne rane, ki jih je zadala vojska. Oklic se konča s prošnjo za bratsko sodelovanje komiteja v različnih deželah.

Grozovitost divjakov na Salomonovem otočju. Parnik „Rio Loe“ je dospel z strašnimi novicami. Divjaki so sklenili pomoriti vse Evropejce. Kapitana državnega parnika „Roderik Dhu“ so na Uru umorili. Glave umorjenih so nosili divjaki natakne na dolgih drogovih. Tudi one divjake, kateri so bili belim prijazni, so pomorili ter jim odrezali glave. Vse to pa so storili radi tega, ker je avstralska vlada izdala ukaz, da domačini ne smejo biti uslužbeni na sladkorjevih nasadih. Bati se je še nadaljnega prelivanja krvi.

Srbski protestni shod se je vršil v Novem sadu. Tam so odločno protestirali proti „nasilnim“ Hrvatom. Shoda se je udeležilo okrog 10.000 ljudi. In vse to vlada mirno gleda in ne prepove shodov, ki res nimajo drugega namena kot žaliti zatirane Hrvate. Shod slovenskih mož 12. oktobra je bil prepovedan, shode pa, kakoršnega so uprizorili Srbi dovoljujejo. Pojasnila pač ni treba.

Voitve za štajerski deželni zbor se kmalu vrše. Obeta se hud boj. Nemci se dobro pripravljajo in agitirajo na vse moči ter hujskajo proti Slovincem. Kot posebni povod hujskanja jim služi „abstinenca“ slovenskih štajerskih poslancev. Splošno se širijo na Štajerskem glasovi, naj se v prihodnem zboru udeleže tudi Slovenci, češ, da pasivna politika slovenske Štajerske gotovo ne boče rešila. Sicer udeležba pod takimi razmerami kot vladajo sedaj, tudi ne boče veliko pomagala; a povedali bodo oholim nasprotnikom v obraz, kar jim gre; zato pa je edino sredstvo — brezobzirna obstrukcija. Težko je sicer izpeljiva, ker Štajercem manjka onih požrtvovalnih mož, kakoršne imamo na Kranjskem. Vedno le povdarjajo mir in slovo. Lepe besede sicer, a prepričani smejo biti, da jim to ne boče pomagalo, ampak kvečjemu iztrgalo mandat za mandat. Mlade, izborne moči na dan! Mi nikakor ne moremo razumeti, zakaj bi se tako izvrstni ljudje, kot je n. pr. g. Korošec, urednik „Slov. Gospodarja“, kot poslanci ne borili za rešitev Slovincem na Štajerskem!

Petrolejski kartel. Zopet bodo nižji slojevi občutili hud udarec. Židovski kapitalisti so zopet sklenili podražiti petrolej za štiri in pol krone pri meterskem centu. Ves ta dobiček bodo želi brezvestni kapitalisti. Če vzamemo, da se porabi v naši državi 1 e 2,170.000 kubičnih metrov petroleja, znaša ta novi davek ogromno svoto 9,765.000 kron. Ker višji stanovi večinoma rabijo za razsvetljavo plin in elektriko, je jasno, da bo ta udarec zadel v prvi vrsti nižje stanove, ki so prisiljeni posluževati se petroleja. K tej krivici vlada seveda nič ne pravi.

Dopisi.

lz Mengša. Dne 15 sept. smo spremljali k zadnjemu počitku, prvo umrlo Marijino hčer, ki je bila v družbo sprejeta v Kamniku. Dopolnila je komaj 22 let. Živela je življenje zares lepo in sveto. Bila je pobožna in ponižna. Prejemala je pogosto sv. obhajilo. Ni se menila dosti za svet, tem bolj pa za Boga in Marijo. Ker je prav močno želela, da bina Marijin dan umrla, to jo je Marija uslišala. Umrta je na soboto ravno dan pred sladkim imenom svoje nebeške matere. Svojo bolezen je prav voljno prenašala. Krasno je bila opravljena, ko je ležala na mrtvaškem odru tako lepo in mirno, da jo je marsikdo skoraj zavidal. Polnoštevilno smo jo spremili na pokopališče. Prišle so tudi društvenice iz Kamnika skoraj 2 uri daleč, ki so jo tudi med boleznijo pogosto obiskovale. Zapele so ob grobu pokojnici pesem v slovo, kar je vse tako ganilo, da ni bilo mogoče zdržati se solzá.

Oj ti ljubljena hčerka, ki si toliko trpela na svetu, spavaj sladko vživaj plačilo večno, in prosí za nas — pri Mariji!

Pojasnilo. Blagovolite sprejeti v Domoljub sledeči popravek: V zadnji številki Domoljuba je bilo poročilo o lepi slovesnosti Marijinih družb na Zaplazu dne 10. sept. V tem dopisu smo brali med drugim sledeče: „Pogrešali smo pa Marijine družbe iz Novega mesta in Trebnjega“. In nato nova vrsta: „Zakaj jih ni bilo? In da bi bolj držalo, dopisnik še pristavlja tri pomišljaje — — —, kateri so pa že precej sumljivi. Vsa ta opazka je prav nepotrebna in kar se tiče Marijine družbe iz Trebnjega, tudi neresnična.

Najprej je namreč taka slovesnost čisto prostovoljna stvar; dopisnik torej nima nikake pravice ne zapovedovati še manj pa očitati. Drugič, je pa Marijina družba iz Trebnjega imela letos že svojo slovesnost na Zaplazu; iz Novega Mesta pa je napravila drugo božjo pot. Tretje in najlepše je pa to, da je tudi 10. sept. bilo nekaj družbenic iz Trebnjega s svojo prednico vred na Zaplazu, in se trebnjska Marijina družba skupno s svojim voditeljem nikakor ni mogla udeležiti, ker njen voditelj dotični dan nikakor ni mogel od doma, pač pa je shod družbenicam poprejšnjo nedeljo oznanil. — Vsega tega do pisnik ni vedel, poprašal pa tudi ne, in tako je zapisal ono očitjanje, katero se s tem zavrnc. B.

Selo pri Moravčah. — 19. sept. je šla gospodinja Mar. Peterka s košem po repo; ko se vrača, zapazi v grmu velikega gada; komaj prestopi par korakov, že zasliši piskanje gadovo, ki se splazi na prsto in se ji z veliko hitrostjo vrže na glavo; vsa prestrašena

izpusti koš in zbeži domov; strah pa je še par dni čutila.

Jesenice. Dela pri predoru na Hrušici in v kamnolomu v Mirci ravno nad Jesenicami so privabila nemalo ljudi vsakovrstnih narodnosti in jezikov v našo dolino. Vseh skupaj mora biti čez 1500. Ker se veliko zida, ni čuda, da se ne manjka tudi liberalnih agentov, ki nadlegujejo najprej ljudi po zasebnih stanovanjih, nato pa prodajajo po gostilnah svoje neslanosti in surovosti. Liberalce je surov povsod, to skušamo tudi mi na Jesenicah, to skušajo tudi naši gostilničarji. Posebno lomi krč liberalca, da ne dobé v nobeni gostilni liberalnega »Slovenskega Naroda«, zato pa zmirjajo in žalijo poštene ljudi, da najslabše vrste ljudje ne delajo hujše. »Deset eiganov ne spravi skupaj toliko surovosti, kakor en sam zagrizen liberalce«, rekel je po vsej pravici neki krčmar. In te surovosti pošiljajo potem še v »Slov. Narod«, ki jih radostno sprejema med liberalni svet. Dober tek njegovim inteligentnim bravcem.

Omenimo le en zgled. Pred nekaj dnevi pride v dobroznano, pošteno gostilno Ferjanovo na Savi tak liberalce ter zahteva »Slov. Narod«. Ker ga ne dobi, pravi: »Malo vredna taka gostilna, ki nima »Naroda«. Hišna gospodinja ga pa odločno zavrne: »Še manj vreden je tisti, ki sploh po »Narodu« praša, pošten človek ne bere takega lista«, na kar se začne liberalce hudovati in ruttiti ter leti dalje v drugo gostilno, kjer isto tako surovo nastopi. Čez par dni 4. septembra pa prinese »Narod« notico z naslovom »Zabita babnica«, kjer zmerja gospo Ferjanovo tako surovo in nedostojno, da naj se vsi suroveži le skrijejo. S psovkami se liberalce maščuje radi tega, ker mu je gospa pošteno povedala v obraz, kar mu gre. Na to pa pozivlje liberalce, naj se ogibljejo te »slaboglasne hiše« in naj odločneje nastopijo proti klerikalcem na Jesenicah na Savi.

Na to omenimo le to-le: Gospa Ferjanova in vsa njena hiša je tu tako na dobrem glasu, da ji sto takih zabavljic in surovosti ne more škodovati na dobrem imenu. Ako jo liberalni suroveži napadajo, ji je le v čast, poštene ljudje jo še toliko bolj cenijo. Odločnost velja! Ako »Narod« pozivlje liberalce, naj se ogibljejo Ferjanove hiše, pač ne bo nihče bolj vesel trenutkov, ko ne bo nobenega liberalca več k Ferjanu, kakor ravno Ferjanovi sami. To vedo na Jesenicah in Savi le predobro trgovci in gostilničarji, da ni slabših plačnikov, kakor so ravno liberalci, ki vzamejo vse na »puf« in če le morejo vse odnesó. Ferjanove knjige vedo o tem mnogo povedati.

Liberalci, le zahtevajte po gostilnah »Naroda«, boste videli, koliko krčmarjev boste vjeli! Naši gostilničarji so praktični ljudje in vedo, ko bi bil »Na-

rod« v hiši, da bi nobenega poštenega človeka več notri ne bilo, ostali bi sami liberalci — in njihovi dolgovi. A pol leta bi moral vsak gostilničar lakote umreti, ko bi morali živeti od samih liberalcev. Koliko pa vas je liberalcev na Jesenicah in Savi? Ali ste že pozabili, kako grdo ste propadli pri državnih in deželnih volitvah? Ko bi vse nekaj učiteljev ne držalo po konci, bi najbrže že ne bilo ne sluha ne duha o slovenskem liberalizmu na Jesenicah.

Liberalci le ponižno!

Torej bojkot Ferjanovi hiši od liberalcev! Prav, samo dosledni bodite! A doslednosti pa liberalci ne poznajo. Ako se zopet kakemu zagrizenemu liberalcu skomine vzbude po Ferjanovih tisočakih, oziroma Ferjanovi hčeri s tisočaki vred, takrat bodo pa zopet liberalci kakor čmrliji šumeli okoli te od njih zdaj tolikanj napadane hiše, o takrat sladkomeđena usta liberalnih snubačev, drugov in spremljevalcev ne bodo vpila »zabita babnica«, »slaboglasna hiša«, marveč kovali bodo hišo v deveta nebesa. A doslednost velja! Takrat, gospa Ferjanova, dajte liberalcu mesto tisočakov in hčere — mokro cunjo, kajti liberalci so v bistvu vsi enaki, naj že pridejo vprašat po tisočakih ali pa po umazanem »Narodu«.

Iz Loškega potoka. Malokdaj se poroča iz naše doline, pa vendar ne smemo pozabiti, da smo izgubili vrlega gospoda kapelana Frančiška Kralja, ki so se preselili od nas na Jesenice. Posebno žalujemo mi sinovi Marijini za ustanoviteljem in voditeljem Marijine družbe. Dve leti so z veliko vnemo delali pri nas, bodisi na prižnici, v spovednici, v šoli ali izven šole. Vsega, kar so za nas storili, poplačati ne moremo drugače, kakor da obetamo, da bodemo spolnovali Vaše nauke. Želimo obilno blagoslova božjega v novem vinogradu Gospodovem. — Za žalostjo pride veselje. Dobili smo zopet enako dobrega in prijaznega čast. gosp. kapelana Andreja Magajna. Božji blagoslov naj spremlja oba gospoda!

Mladenič Marijine družbe.

Hamborn, dne 25. septembra. Cenjeni »Domoljub«! ne zameri, ker te zopet nadlegujem z dopisom s Pruskega. A tukaj bivajoči Slovenci imamo veliko veselje, če moremo naznaniti v domovino, kako se nam tu godi. In v nedeljo 21. septembra smo zopet imeli tukaj veseli dan. Zjutraj ob pol osmih smo imeli skupno sv. obhajilo društva sv. Barbare. Popoldne smo imeli pa zopet v cerkvi pred izpostavljenim Najsvetejšim litanije presvetega imena Jezusovega in sveti rožni venec, in potem pa pete litanije lavretanske, z o p e t v s e v s l o v e n s k e m

je z i k u. Marsikatero oko se je od veselja solzilo, ker smo bili zopet tako srečni, da smo slišali v cerkvi slovenski glas. Vse to opravilo so pa imeli tukajšnji rojak č. gosp. K ö s t e r s, rektor, za kar smo jim Slovenci iz srca hvaležni. Po litanijah smo imeli pa shod slovenskega premogarskega društva sv. Barbare. Shod je otvoril naš predsednik gospod Kösters zopet s slovenskimi besedami, in je povdarjal, kako bi on rad z nami veliko v slovenskem jeziku govoril, ko bi mu bilo mogoče; a upa, preden par mesecev preteče, da se bo že toliko priučil. In potem nam je č. g. predsednik razlagal, od svetega Očeta papeža Leona XIII. njegovo življenje in delovanje, na kar je nazadnje žel burno odobravanje; slišali so se klici: Bog živi še dolgo let Leona XIII. Potem smo pa zopet zapeli več narodnih slovenskih pesmi, nazadnje pa cesarsko pesem, na kar so zavpili gromoviti klici: Bog živi Avstrijo in nje vladarja Franca Jožefa! Naposled je gospod predsednik razdelil slovenske knjige med ude, katere je nek dober gospod iz domačije tukajšnjemu društvu daroval, za kar se mu srčno zahvalimo. In potem smo pa shod končali z veselimi klici: Živel! Slovenci! Vam v domačiji pa kličemo: Srčni pozdrav!

Slovenci v Hambornu ob Reni.

Sv. Benedikt v Slov. goricah. (Slavnost mladeničev Slov. goric.) Hvala Bogu! Sijajno se je izvršila naša slavnost dne 14. septembra. Od vseh strani Slov. goric so prikorakali ta dan trumoma junaški mladeniči, da se pri sv. Benediktu skupno navdušijo v blagor našega ljubega naroda. Benediški fantje so pokazali svojim tovarišem, koliko premore železna volja. Popevali so pod spretnim vodstvom g. B r e g a n t a težke, a krasne skladbe. Nastopili so prvokrat fantje in dekleta kot tamburaši in tamburašinke. 15 oseb močen tamburaški zbor je udarjal na ljubke tamburice tako krepko in spretno, da je nepretrgano žel glasno pohvalo in občudovanje. Slavnostni govornik č. g. J. B o s i n a kaplan pri sv. Juriju ob Ščavnici, je vnel našo ljubo mladino k ljubezni do vere in domovine, k medsebojni ljubezni in delavnosti. Slovesno in glasno so mu obljubili mladeniči, da hočejo vse to natanko izpolnjevati. Do solz ginljiv je bil ta prizor, in gospod govornik sme ponosen biti na tak krasen sad svojega truda. Slednjič so uprizorili domači fantje veseloigro v dveh dejanjih „Dr. Vseznal in njegov sluga Stipko Tiček“ iz četrtega snopiča „Zbirke ljudskih iger.“ To vam je bilo smeha in veselja brez konca in kraja. Tako naravno, tako gladko in spretno so rešili mladi junaki svoje uloge, da smo jih v resnici občudovali, zato pa so

tudi želi v zahvalo burno pritrjevanje ob vsakem prizoru.

S tem je bil končan dnevni red. Toda glavna reč še pride! Začeli so se oglaševati razni mladeniči, nastopali so kot govorniki. In ravno to mi je najbolj ugajalo. Vrli mladenič Ž e b o t nam je itak dobro znan. Govoril je tako goreče in navdušeno, da so ga drugi tovariši vzdignili na ramena in nosili po dvorani. Oglasil se je R a d o s l a v N e m e c od sv. Jurija, ki je enako prejšnjemu vnel svoje tovariše k složnemu delovanju za boljšo bodočnost slovenskega naroda. Govoril je še mladenič od sv. Petra, domači F r. R o š k a r in drugi. Toda niso mlatili prazne slame. Njihove besede so bile ognjevite, premišljene, navdahnjene od goreče ljubezni do vere in naroda. Gospod urednik! Ko bi bili Vi slišali te mladeniče govoriti, veselja bi se solzili in napajala bi Vam dušo sladka zavest: Slovenske gorice ne bodo nikdar potujčene. Vsak govornik je s studom in gnjevom omenjal brezsravnega lista „Štajerca“ in ko se je zaslišalo to ime, zagrmelo je po dvorani, iz sto in sto mladeniških grlje donelo: fej! proč z njim, sram ga bilo in še hujši izrazi so se slišali. Ko bi bil pri tem prizoru navzoč dr. Tavčar, ki ta list zagovarja, moral bi od sramote skoprniti!

Navzoči so bili pri tej slavnosti mladeniči skoro iz vsake župnije Slovenskih goric, največ pa od 8 ur oddaljenega Št. Ilja, Št. Jurja, Gornje Radgone, Št. Ruperta itd. Od drugod smo dobili pismene pozdrave. Celó iz Kozjega, Pulja in bele Ljubljane. Da boste pa vedeli, gospod urednik, kakšni so pozdravi naših mladeničev, Vam enega priložim. Slavnost se je dovršila brez najmanjšega nemira ali needinosti; zato pa zopet kličemo: Hvala Bogu! Sv. Benedikt v Slov. goricah, dne 18. sept. 1902. Frančišek Muršič, kapelan.

Opomba uredništva. Res; silno veselo je to gibanje štajerskih mladeničev. Da se v resnici vse tako godi, je urednik „Domoljuba“ sam videl na svoje oči en teden pozneje, dne 21. septembra, ko se je pri Sv. Barbari v Slov. goricah vršila podobna slavnost. Ne, slovenski Štajer še ni izgubljen, dokler bo tak duh vladal med ondotnimi Slovenci, zlasti med mladino! Za izgled našim kranjskim mladeničem prinašamo tudi nam poslan pozdrav Andreja Marko, mladeniča iz Cirknice pri Sv. Ilju. Glasi se tako-le:

Mili tovariši!

Iz vseh krajev Slov. goric se danes radujete pri sv. Benediktu. Zatorej je sklenilo tudi nekaj Šentiljskih mladeničev se vdeležiti vaše slavne ve-

selice. In ker ne moremo vsi osebno med vas, vrla mladina slovenska, zato vam pošiljam, vrli mladeniči in junaška dekleta, pozdrav v imenu onih, ki se doma v duhu z vami radujejo in veselijo. V prvi vrsti bodi pozdravljena Benediška mladina, oziroma odbor kakor sploh vsi udje bralnega društva, pred vsem pa vaš neutrudljivi predsednik Frančišek Muršič, ki so priredili to prekrasno veselico. Bog vas živi! blagi predsednik bralnega društva pri Sv. Benediktu v Slov. goricah! Nadalje bodite pozdravljeni mladeniči od vseh krajev naših krasnih Slov. goric, ki ste vsi vrli sodelavci na polju naše mile slovenske domovine. Ne vstrašimo se truda, bodimo složni v boju za vero in narod in če bomo složni, naša zmaga bo slavna. Mi pri Št. Ilju mnogo trpimo. Sovražnik se zaganja v nas kakor lev, pa mi smo se sedaj vtrdili, posebno s tem, da smo stopili v mladeniško zvezo in ta zveza naj bo vez prave ljubezni do najdražjih svetinj svete vere katoliške, naše mile slovenske domovine in do našega ljubljenega deželnega očeta Franca Jožefa I.

Tako, dragi mladeniči sobojevniki, radujte se danes, radujte se pa tudi ves čas svojega življenja, da vas je Bog ustvaril kot Slovence. Kot taki si podajmo danes po bratovsko svoje desnice, da se hočemo neutrudljivo bojevati pod katoliško, avstrijsko in slovensko zastavo. In če to storimo, če stopimo vsi v eno zvezo, zmaga mora biti naša. Nazadnje pa pozdravljamo tudi vas, blagi tovariši, Šentiljski mladeniči, ki ste se podali k našim narodnim bratom, mladeničem Slov. goric. Bodite pozdravljeni tamkaj pri Sv. Benediktu! Z veseljem že pričakujemo nedelje, ko nam sporočite o veselju, katero ste vživali na omenjeni veselici.

In tako bodite h koncu pozdravljeni vsi, ki ste se današnje veselice vdeležili. Vsem mladeničem in dekletom iz raznih krajev Slov. goric, pa tudi možem in ženam slovenskega duha in srca, vsem zakličem h koncu v imenu vseh svojih tovarišev, Šentiljskih mladeničev: Bog vas živi! Z Bogom in Marijo za slovensko domovino!

Slovenski novičar.

Romanje na Sveto Goro in na grob kardinala Missia se vrši v nedeljo, dné 12. oktobra. Posebni vlak je naročen in v najkrajšem času se naznani natančni čas odhoda s posameznih postaj in znižane vozne cene. Vspored bo vreden tako, da si bodo romarji tudi Gorico lahko ogledali. Vlak bo sprejemal romarje do zadnje postaje pred Gorico. Število udeležnikov naj se do 6. oktobra naznani z označenim voznim razredom na naslov dr. Ivan Janežič, profesor bogoslovja v Ljubljani.

Za Ljubljano sprejema oglasila g. M. Brus, trafikant pred škofijo, istotako samo do 6. oktobra. Prosimo somišljenike, da skrbje za veliko udeležbo, da se v častnem številu zberemo na grobu velikega dobrotnika našega naroda, nepozabnega nam vzornika kardinala dr. Missia. Na svidenje 12. oktobra na Sv. Gori!

Umeščen je bil dné 18. septembra na cesarki kanonikat (prej † dr. Leon. Klofutarja) čast. gospod Anton Fettich-Frankheim, doslej kanonik in župnik v Št. Jerneju. S tem so izpopolnjena vsa mesta pri ljubljanskem kapitelju. — Na župnijo Št. Jernej je bil istega dne umeščen č. g. Anton Lesjak, dosedaj župnik v Želimlju.

Dr. V. Schweitzer, odvetnik in deželni poslanec v Ljubljani, je otvoril svojo odvetniško pisarno na Kongresnem trgu št. 19, poleg nunske cerkve. Tako ima naše ljudstvo zopet enega odvetnika somišljenika več, pri katerem si z zaupanjem sme poiskati pravne pomoči.

Naši shodi. Zadnje tedne je katoliško-narodna stranka priredila zopet nekaj prekrasnih shodov po deželi. Zlasti imeniten je bil shod v Žireh, kamor sicer posebno rad hodi dr. Tavčar; on in njegovi pristaši so že mislili, da je žirovska trdnjava za vedno liberalna! Toda za jalovim Tavčarjevim shodom se je dné 21. septembra vršil veli časten shod katoliško-narodne stranke, na katerem so govorili naši vrli poslanci: dr. Šusteršič, dr. Krek in dr. Žitnik. Ves napor liberalcev, da bi preprečili to zaušnico, je bil zastoj. Nad 700 mož je stalo okoli odra naših govornikov. Tavčarjevi pristaši so bili poplno osmešeni. Zaupnica našim poslancem je bila soglasno sprejeta. Živeli naši poslanci in vrli katoliški Žirovci! — V nedeljo dné 28. septembra pa so bili zopet trije veličastni shodi, v Čatežu pod Zaplacom, v Kamniku in v Ljubljani, ki so se vsi izvrstno obnesli, in na katerih se je z velikim ogorčenjem protestiralo proti prepovedi ljudskega tabora. Le po tej poti naprej, in zmaga mora biti naša!

Prevzvišeni gospod Jožef Teodorowicz, nadškof lvovski armenskega obreda, je obiskal Ljubljano, ko se je vračal iz Opatije, kjer je bival nekaj tednov na odmoru. Počastil je s svojim obiskom naprave »Katoliškega tiskovnega društva« ter si je v spremstvu mil gospoda stolnega prošta dr. Jan. Kulavica ogledal lepe dele Ljubljane, potem pa knezoškofijske zavode v Št. Vidu. Izrekel se je zelo pohvalno o tej veliki in krasni stavbi pa o njeni praktični in jasni razdelitvi. Obiskal je tudi knezoškofov grad Goričane. Na večer pa je slednjič še videl prostore »Ljudske posojilnice«. Prevzvišeni se jako zanima, da, navdušuje za socialno delo med ljudstvom. V

Ljubljani so mu bile zlasti všeč naprave „Katoliškega tiskovnega društva“ in vkljub vsemu nasprovanju od izvestnih krogov lepo se razvijajoča go spodarska in politična narodna organizacija, delo katoliško-narodne stranke. Obljubil je, da hoče natančno proučiti slovenske razmere, zlasti socialno gibanje med Slovenci. Vesel je bil lepih vtisov, ki jih je dobil med Slovenci, rekoč, da jih hoče vporabiti za delo med Poljaki. Z brzovlakom se je po noči odpeljal na Dunaj.

V pojasnilo! Od več strani nam prihajajo poročila, da se agentiraznih tujih zavarovalnic ljudem vsiljujejo kot zastopniki „Vzajemne zavarovalnice“. Iz nekaterih krajev pa so nam poročili, da je ljudstvo tako ogorčeno nad različnimi sleparskimi agenti, da o agentih sploh ničesar noče slišati. Da pa naša stvar ne bode trpela škode, opozarjamo svoje somišljenike na to, da ima tudi naša „Vzajemna zavarovalnica“ svoje potovalce, kateri po deželi nabirajo zavarovance za domači zavod. Ako torej k vam pride — in to se bo zgodilo prej ali pozneje po vseh krajih — potovalec, ki poreče, da je potovalec »Vzajemne zavarovalnice« v Ljubljani, zahtevajte od njega pooblastilo, s katerim se bode izkazal, da je res v službi pri domačem zavodu. Če ste prepričani, da je naš človek, napravite ž njim zavarovalno pogodbo. Če pa ne more dokazati, da je pri »Vzajemni zavarovalnici«, se nikari ne podajte ž njim pogovor. Toliko še enkrat v pojasnilo našim somišljenikom, da ne bode kakega nesporsazumljenja. Svoji k svojim!

Shod proti pijančevanju, ki se je dné 17. septembra v Ljubljani vršil, obnesel se je prav povoljno. Govorili so gg. bogoslovec Kranjc iz Maribora, profesor dr. Jožef Debevec, župnik Trunk iz Kazaz na Koroškem in župnik Kosec iz Kamenj na Goriškem. Koncu shoda so zborovalci sprejeli več tozadevajočih resolucij in izbrali deputacijo, ki se je šla poklonit in priporočiti presvetlemu gospodu knezoškofu, da bi blagovolil to gibanje podpirati. Presvetli je to radostno obljubil. Obšrneje poročilo še priobčimo.

Iz Št. Vida nad Ljubljano se nam piše: Z veseljem smo pozdravili shod katoliških nepolitičnih društev. Nismo se pa zadovoljili s samim navdušenjem, ampak hoteli smo, da shod uprav v Št. Vidu rodi prvi sad. Sestavil se je pripravljavni odbor, ki naj predloži vladi pravila »slovenskega izobraževalnega društva«, katero potem pristopik »Slovenski krščansko-socialni zvezi« v Ljubljani. Upamo, da postane novo društvo

eno najmočnejših izmed že obstoječih društev. S tem so Št. Vidčanje pokazali, da ne marajo nazadnjaško capljati med zadnjimi, ampak da hočejo nastopati vsikdar samostojno med prvimi. Bog daj novemu društvu obilo blagoslova!

Jubilej pri Sv. Jožefu. Iz Celja se nam poroča: Danes 21. septembra se je najslavesnejše sklenil štirinajstdnevni sv. misijon, ki se je obhajal pri Sv. Jožefu povodom petdesetletnice misijonske hiše č. gg. lazaristov. Nad 8000 sv. obhajil se je razdelilo v tej cerkvi, mnogo pa v mestni župnijski in nemalo v kapucinski cerkvi. Devetnajst čč. gg. pridigarjev je oznanjevalo besedo božjo. Zadnji je govoril premil. gospod knezoškof dr. Mihael Napotnik iz Maribora. Pred poznim sv. obhajilom je prevzvišeni slovesno blagoslovil dve prekrasni kroni ter jih dejal na glavo preblaženi Devici Mariji in njenemu deviškemu ženinu sv. Jožefu. Zadnje slovesno sv. mašo je služil ml. g. prelat Hribovšek, ki je ob koncu slovesno zapel zahvalno pesem. Bili so to res dnevi vzveličanja, dnevi duhovnega prerodenja. V največje veselje petdesetletne duhovne hiše pri Sv. Jožefu je prevzvišeni g. knezoškof blagovolil imenovati g. Janeza Macur, apostol. misijonarja in superijora te najstarejše avstrijske naselbine čč. gg. misijonarjev, svojim duhovnim svetovalcem.

Iz Trnovega na Notranjskem. Letina je pri nas srednja; v tistih vaseh pa, v katerih je pobila toča, je zelo slaba, da bodo ljudje mnogo pomanjkanja trpeli. Mnogo se jih že sedaj spravlja v tuje dežele, na Ogersko, v Srbijo, Bosno, Rumunijo, v gojzde, s trdim delom služiti si kruha. Tukaj so navadno telesno, posebno pa duševno jako zapuščeni. Prav je imel g. dr. Krek, ki je omenil pri zborovanju naših nepolitičnih društev, da je treba tudi za te naše delavce skrbeti, ki potrebujejo pravega misijonskega dela. — Tudi pri nas smo slovesno praznovali 25-letnico papeževanja Leona XIII. Sprevod se je vršil po Trnovem med razsvetljenimi in z zastavami okrašenimi hišami. Obhoda se je udeležila ogromna množica ljudstva.

Toča je letos samo v litijskem okraju, kakor poroča uradna »Laib. Zeitg.«, naredila škode do 200.000 K. In če ljudski zastopnik, kar je njegova dolžnost, berači in prosi pri oblastvih, naj bi izposlovala vsaj državno podporo, kakor jo dobivajo vse druge dežele, odgovarja se mu preširno; to je samo tvoja sitnost, saj ni bede. Ali naj je beda šele tedaj, ko bode ljudstvo lakote umiralo, ali pa se izselilo v Ameriko.

S Krasa se nam piše: V raznih listih je bilo brati, da je toča pobila na Krasu, posebno okolu

Pliskovice in Dutovlja. To ni res. Samo v dveh vaseh je naredila toča malo škode; drugod je pa niti ni bilo. — Na Krasu bode letos veliko dobrega terana, posebno v Dutovljah in okolici. Prijatelji našega terana naj pridejo tudi letos semkaj po izvrstno kapljico.

Iz Mokronoga Porcijunkula na Žalostni gori se je izvrstno obnesla, do 1200 je bilo obhajancev, in nedeljo Ž. M. B. popoldne slovesna zadostilna procesija okolu cerkve. Še ljubi ljudstvo Mater božjo, od vseh krajev je prihitelo in pokazalo, da je verno, udano Bogu in nebeški Materi. Bog plačaj vsem spovednikom, kateri so prihiteli od vseh strani. Na svidenje pri M. B. leto osorej!

Iz Križev pri Tržiču se nam piše: Lep, veličasten dan je bil dné 14. septembra za naše katoliško izobraževalno društvo. Počastili so nas presvetli knezoškof ljubljanski s svojim obiskom ter se udeležili tudi igre: „Dr. Vsezna in njegov sluga Štipko Tiček“, katero je priredilo vrlo naše društvo in o katerej so se presvetli prav pohvalno izrazili ter pevce in igravce bodrili k vstrajnemu delu še nadalje na tem potu, kar so jim navzoči tudi z veseljem obljubili. Prehitro so se pa presvetli morali posloviti od nas. Kar očarali so navzoče s svojo prijaznostjo in s svojim veselim obrazom; zato jim bodi na tem mestu izrečena prisrčna zahvala za prijazne nauke in opomine.

V cesar Franc Jožefovo bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu so sprejeli meseca avgusta 141 bolnikov, koncem julija jih je ostalo 73, skupaj 214. Od teh se jih je ozdravilo 98; zboljšajo 35, neozdravljenih je bilo 8. Umrli so 4, in sicer dva valed ostarelosti, eden valed pljučnice, eden valed zamotanja črev. V oskrbovanju ostalo jih je 69. Oskrbovalnih dnij se je nabralo tekom preteklega meseca 2405.

Deželno-zborske volitve na Koroškem. Koroška deželna vlada je razpisala splošne deželnozborne volitve, ki se vrše po naslednjem redu: nova splošna skupina voli 5., kmečka 10., mestna 13. in veleposesniška skupina 15. novembra.

Profesor Ivan Vrhovec †. Dne 19. septembra je umrl v Ljubljani v petdesetem letu svoje dobe gimnazijski profesor in zgodovinar g. Ivan Vrhovec. Bolehal je pokojni že dalj časa ter mu je tudi opešal vid. Pokojni profesor se je s posebno vnemo pečal z zgodovino Kranjske, zlasti nje stolnega mesta.

Hitra smrt. »Slov. Gospodar« piše: Enega izmed onih prežarjev, ki so gledali uboj g. kaplana Antona Mikliča, je že dohitela nagla smrt. Dne 8. septembra je prišel v Poljčane ter tam stopil v gostilno. Kmalu mu

postane slabo in mladenič se napoti k zdravniku. Mej potjo se pa zgrudi in izdahne svojo dušo.

Premembe v ljubljanski škofiji. Sedež leskoveške dekanije se je valed promocije dosedanega dekana v Št. Jerneju prestavil zopet v Leskovec ter je bil za dekana imenovan č. g. Frančišek Schweiger, župnik v Leskovcu pri Krškem. — Za župnijo Želmlje je prezentiral patron Leon grof Auersperg č. g. Frančiška Finžgarja, kurata v deželni prisilni delavnici.

Umrli je Sroboški Jožek v Srobotniku pri Velikih Laščah. Bil je obče znani božjepotnik in vojvoda slovenskih romarjev. Bil je 28. na sv. Višarjih. Naj v miru počiva!

Pred kratkim utopila se je v Savi pri postaji Trbovlje pri kopanju 24 letna šivilja Antonija Markovič. Čez teden dni so jo našli na Kranjski strani, ter štirje mladeniči prenesli na Dobovec, kjer je bila pokopana.

Drobtine.

Najnovejše od raznih strani.

Potres v Vzhodni Indiji. Ob zadnjem potresu v pokrajini Kaškan je bilo mesto Artuš popolno porušeno. Ubitih je 667 oseb, nad 1000 pa ranjenih. — Grozna nesreča na železnici. Ekspresni vlak na progi Lille-Pariz je na kolodvoru v Arleuxu skočil s tira. Več voz se je razbilo. Ubitih je 20 oseb, mej temi 16 moških, nad 50 ranjenih. Mnogim je strlo noge. Vsi ponesrečeni so Francozi. Urok nesreči čuvaj. — Grozna katastrofa. Iz Rima se poroča: Poročila iz Modica pravijo, da je del mesta porušen. Potoka San Francesco in Santa Maria, ki tečeta skozi mesto in sta hratu narastla, valita mase blata in kamenja in sta udrli v hiše in prodajalnice in sta slednjič odnašala mrtva trupla ljudi in živali, pohištva in blago. Osem hiš se je porušilo, mnogo jih je hudo poškodovanih. Dosedaj so izvlekli iz potokov osemdeset mrtvih trupel, katere so pohranili v raznih cerkvač, dočim je družih 50 že pokopanih. Ni pa še določeno polno število ponesrečenih o tej katastrofi. V Sciole je 12 oseb prišlo ob življenje. V Cassaro je vse porušeno. V Palazzolo, Acreida, Ferla in Geretana je škoda neizmerna. Vojaštvo se neustrašeno udeležuje na rešilnem delovanju. Ker je brzjavna zveza pretrgana, ni poblížnjih sporočil. V Modici je baje 300 mrtvih. — Dva vagona užigalic zgorela. Na postaji Zellerndorf sta v sobota trčila dva tovorna vlaka. Dva vagona, ki sta bila napolnjena z užigalicami, sta zgorela. Izmed osebja ni nihče ponesrečen. — Strela med šolarje. Na travniku blizu Modelwitza je bilo

zbranih na izletu kakih sto šolarjev. Nakrat je treščilo mednje. 36 je bilo omamljenih, 3 ubiti, 21 nevarno ranjenih. — Umor v šali in samomor. 22letni Jurij Boros v Šopronju na Ogrskem je v šali pomeril na svojega prijatelja Bertaka in ga ustrelil v glavo. Ko je opazil nesrečo, ustrelil je še samega sebe. — Pet hiš podrlo se je v vasi Colombiersu pri Montpellieru, kjer se je nagloma usedla zemlja. Izmed stanovnikov ni nihče poškodovan, ker so bili vsi odsotni. — V hrepenenju po vislicah je s škarjami zabodel radi požiga zaprti Ramminger svojega sokaznjenca Webra, a ga ni ranil smrtno. Želja se mu torej ne izpolni. — Petkratna morilka in samomorilka. V Benkenu na Vestfalskem je žena delavca Mehrhoffa umorila svojih pet otrok, potem pa še samo sebe. Nesrečnici se je zmešalo. — Umorjeni bogoslovec. Bogoslovec Josip Hofmann, sin župana v Swidnici na Češkem, je šel te dni na lov v gozd. Ker ga dolgo časa ni bilo domov, šli so ga iskat. Našli so ga mrtvega, ustreljenega v hrbet. — Krügerjevi spomini so izšli in se razdelé v tri dele. V prvem se opisujejo dogodki do Jamesonovega napada, drugi se peča z zadnjo vojsko, tretji pa z bodočnostjo burskega naroda. Krüger je dobil za to 600.000 mark, ki jih je naklonil pomožnemu odboru. — 60 oseb zgorelo na ženitovanju. V Werbze na ruskem Poljskem je v hiši, kjer se je praznovalo ženitovanje, nastal ogenj. Šestdeset svatov in tudi nevesta ter njena mati je našla v ognju smrt. — Belgijska kraljica Henrietta ni zapustila nobenega premoženja. Še pri življenju je blaga žena vse svoje premoženje dala usmiljenim sestram. — Spomenik umrli belgijski kraljici nameravata postaviti grofica Lonyay in princezinja Windischgraetz v parku v Hetzendorfu. — Strašno maščevanje. S Saškega se poroča: Posestnik Wallah v Rolde je zažgal po noči iz maščevanja hišo svojega soseda trgovca Horna. V hiši Hornovi so praznovali krst trgovčevega novorojenca. Skladišče petroleja je eksplodiralo. Šest oseb je mrtvih, 14 ranjenih. Razjarjena množica je storilca ubila. — Urednika ubili. Bivši ameriški poslanik Boale in predsednik Californija Jockey kluba Williams sta ubila v San Franciscu urednika Mariotta radi tega, ker je obrekoval neko gospo. — Srbske zastave na Hrvaškem. Iz Zagreba se poroča, da je vlada brzojavno izdala prepoved izobešanja srbskih zastav po Hrvaškem. — V blaznosti. Pri Novem Bydrowu je Ana Holacek prerezala v blaznosti vratove svojim trem otrokom in nato še sama sebi. Ona in otroci so mrtvi. — Napad v šoli. V občini Kislak na Ogrskem je bil sin nekega kmeta

izključen iz šole. Oče je šel v šolo k učitelju in učitelja smrtnonevarno ranil. — Burski generali so bili slovesno sprejeti v Antwerpnu. — V Južni Avstraliji so bili močni potresni sunki. Več cerkev in poslopij je poškodovanih. — 115 oseb ubitih, nad 100 ranjenih. V baptistovski cerkvi v Birminghamu v Alabami je nastala med črnici velika zmešnjava. Nad 2000 oseb je hotelo hipoma planiti iz cerkve. V gneči je bilo usmrčenih 115 oseb. Povod zmešnjavi je dal pretep med pastorem in nekim časnikarjem iz Washingtona. — Nesreči na morju. Nemška ladija „Zeland“ se je potopila v morju blizu Hamburga. Vse moštvo je utonilo. — Blizu Kiela se je potopila ladija s 40 vojaki-dopustniki. Nekaj so jih rešili. — Na vsak način v smrt je hotel osemnajstletni ključavničar Reiss na Dunaju. Vrgel se je najprej na tir mestne železnice v Meidlingu. Ko mu je brat preprečil ta samomor, se je vlegel pred električni voz. Tudi tu mu je izpodletelo. Sedaj je vzel v roke nož in se hotel zabosti. Brat je preprečil tudi to. — Velika defraudacija v ital. hranilnici. V hranilnici v Asti je zmanjkalo 800.000 lir. V dejanje je zapletenih več mestnih veljakov. — 25 vasi poplavili sta reki Brahmani in Banslai v južnem delu Bengala v Indiji. 6000 oseb je brez strehe. — Velik požar je vpepelil v Miti pri Plznu 11 hiš z vsemi gospodarskimi poslopiji. Škodo cenijo na 76.000 K. Dozdevna požigalka, neka slabouma Kocenda je zgorela. — Obesili so v Hanovru iz Rusije došlo Veroniko Kodziersko, ker je umorila tri nezakonske otroke. — Pobeg bankir. Bankir Suwalki v Varšavi je pobegnil s 100.000 rublji. — Osem otrok umorila sta zakonska Dorstowito v Rypinu pri Gdanskem. 4 trupla so našli pod streho. —

Samo ena vejica Kolikega pomena je vejica, spričuje sledeči dogodek: Neki šolski nadzornik je prišel k županu nekega malega mesta in ga prosil, naj ga spremlja pri njegovem nadzоровanju v razredih. Župan je bil kaj slabe volje in godrnjal je, ko je šel v drugo sobo pripraviti se: »Rad bi vedel, kaj ta osel te zopet tukaj hoče!« Nadzornik pa je to slišal, a ni nič rekel — in se je napotil z županom v šolo. V prvem razredu bi bil nadzornik rad videl, kako znejo učenci postavljati ločilna znamenja. »Mi ne vprašujemo dosti po vejicah in drugih takih malenkostih«, je spet godrnjal župan. Nadzornik pa je poklicel nekega učenca k deski in mu diktiral stavek: »Ričebitelški župan pravi, nadzornik je osel.« Nato je zapovedal učencu vejico prestaviti za »ričebitelški župan«, in drugo naj postavi za »nadzornik«, na kar je učenec zapisal: »Ričebitelški župan, pravi nadzornik, je osel.« Gotovo

je imel gospod župan zdaj povsem drugo mnenje o »vejicah in drugih takih malenkostih«.

Strahovit čin maščevanja se je dogodil v Heydekrug-u na Nemškem. Tri kmeteke deklice so se maščevale nad nekim mladeničem, ki je vsem trem obljubil, da jih bo vzel v zakon. Ena od teh je povabila mladeniča k sebi, kjer sta bili tudi drugi dve. V sobi so ga zvezale in v toliko mučile, da je umrl.

Največje čudo pred izbruhom ognjenika na Martinique-u je, da so katastrofo slutile skoraj vse živali na otoku. Živina je bila nemirna, da so jo komaj zamogli krotiti; psi so tulili; kače pa so odšle od vulkana, kjer so bile navadno da, celo ptiči so nehali prepevati. To vse se je zgodilo v aprilu, teden pred izbruhom ognjenika.

Edvard VII. in — praznoverja. Londonski dvorni krogi, kateri niso bili še nikoli prosti praznoverja, so za časa bolezni angleškega kralja zvedeli tudi za neko čarodejko iz Monakovega, ki se je ustila, da more angleškega kralja samo njena takoimenovana »vrvo življenja« rešiti. Takoj so jo klicali na angleški konzulat, kjer je dobila poziv, da naj pride v London s svojo »vrvo življenja« in naj ozdravi angleškega kralja. Je li čarodejka res rešila s svojo »vrvo« kralja Edvarda VII., ne vemo, samo to nam je znano, da so jo na dvoru z največjo gostoljubnostjo sprejeli!

Skrivnostni umor. 15. julija se je peljal znani pariški zdravnik dr. Ordenstein proti Versaillesu. Kar naenkrat se oglasi varnostna vrv in brzovlak se vstavi sredi pota. Ko so preiskali vozove, našli so v nekem kupeju imenovanega zdravnika ležati težko ranjenega v krvi. Poleg njega je stal nek neznanec s krvavim nožem v roci. Zdravnik je še živel in je rekel prišlecem: Jaz sem ravnokar postal žrtev atentata. Trebušna mrena mi je popolnoma prebodena. Prenesite me v bolnico Beaujou! Morilec se je branil imenovati svoje ime, vendar se je posrečilo dognati, da se piše F. Chabaniex, poštni uradnik z letno plačo 1200 K. Morilec na vsa vprašanja molči, le toliko je povedal, da je sam v kupeju potegnil za varnostno vrv. Kolikor se dá dognati, je bil morilec pripravljen na umor, ker je nalašč zato kupil nov nož in da je na postaji kupil svoj biljet tik za dr. Ordensteinom. Ko so ga izpraševali, kaj da ga je privedlo do umora, je zaklical, da ga naj ne sprašujejo, ker bo tako kmalu umrl, ker se je zastrupil. Dali so mu protizdravilo. Dr. Ordenstein umrl je drugi dan v bolnici. On morilca ni poznal in ni nikoli imel ž njim opraviti.

Odkod prihaja ime »časnikarska rasa«? »Časnikarsko raco« je spravil med svet začetkom 19. stoletja Bruseljec imenom Cornelissen. Spisal je pod-

listek o požrešnosti rac in kot dokaz navedel, da je imel zaprtih 20 rac. Ena rasa je takoj prvi dan zmanjkala. Snedle so jo tovarišice. V 19 dneh ostala je samo ena rasa, ki je snedla tekom tega časa vse svoje tovarišice. Ta dogodba je bila ponatisnjena v vseh takratnih časnikih in ljudje so ji dali naslov »časnikarska rasa«.

Ameriški Slovenci. V Pueblu je umrl Fran Novak, doma iz Biča blizo Knežaka na Notranjskem. Ponesrečil se je v Coalbannu Collor. Pripeljal se je sam po železnici k svojim rojakom. Usmiljene sestre so ga vzele v bolnišnico. Bil je 50 let star in zapušča ženo in hčer. Bližnji rojaki so zložili 70 dolarjev za njegov pogreb. — »Mir« piše: Častiti gospod Ign. Burgar, ki je imel novo mašo v naši cerkvi pred dvema letoma, je že tri tedne v Denverju v bolnišnici sv. Antona. Naš priljubljeni rojak je skušal podnebje v Arizoni, pa ni se dosti okrepčal, zato je sedaj njegova prva pot čez morje v milo domovino. Naša srčna želja je, da bi se čast. gospod kmalu pozdravil ter še znanprej deloval zaboljšanje našega naroda in za njih večni prid. Naš list »Mir« je dobival vedno veliko pomoč od imenovanega gospoda, in več naročnikov držali so list posebno zaradi podučnih in zanimivih spisov od našega častitega rojaka. — Dne 7. avgusta sta se dva Kranjca strela na Santa Fe Ave, blizo gostilne g. Jerneja Simoniča. Eden, iz Šmarja doma, pravijo mu Kočevar, je bil prišel ravno iz Denverja, in je oklal prav nevarno Gregorja Podržaja. — Ponesrečil se je M. Spehar v South Hecla rovu. Zdaj je v bolnici Calcement et Hicla. — Strela je udarila v zvonik cerkve sv. Martina v Toveru Minn., kjer župniku je č. g. Smrekar. Zvonik se je vnel, škoda je nad 25.000 dolarjev. — V Jolietu blizu Rubby mosta so si Slovenci in Hrvatje sezidali toliko hiš, da je zdaj tam cela slovanska kolonija. Zdaj se tam regulira Indiana cesta, v kateri so sami Slovenci. — V Bradley Ill. je umrl Pavel Jonke, doma iz Poljan pri Starem trgu na Dol. V premogokopu v Whelingereeku v Ohio je poškodovalo našega rojaka Frana Jeršeta tako nesrečno, da je čez dve uri umrl. Pokojni je bil doma iz Šmihela pri Žužemberku. — Iz Puebla se poroča: V Jolietu je umrla Ida Buh, hči Maks Buha, vodje tiskarne »Ameriškega Slovenca«.

Grozna nesreča. V tretjem nadstropju hiše št. 55A v ulici Belvedere v Trstu stanuje družina železničnega pristava gospoda Alfonza Razlaga. 11letni nemi sinček gospoda Razlaga, imenom Nikolaj, stopil je na neko stolico, da zapre okno. Ko je stal tako na stolici pred oknom, pritekla je v sobo njegova sedemletna sestrica Marija, in je, igraje se, prijela Nikolaja za noge ter ga dvignila. Nikolaj je vsled

tega izgubil ravnotežje in padel na ulico, kjer je obležal v nezavesti. Mimogredoči g. spod Ivan Ferluga je dečka dvignil in ga odnesel na bližnji inšpektorat, kamor so poklicali zdravnika z zdravniške postaje dr. Bruna. Ta je podelil revčku prvo pomoč in ga dal prenesti v bolnišnico, kamor ga pa niso več živega prinesli, ker je med potoma umrl. Lahko si vsakdo misli obup uboge matere, ko je, ležeča bolna v drugi sobi, izvedela to grozno vest.

Za smeh in kratek čas.

Pred sodiščem. Sodnik: „Zatoženec obstane, da je lagal!“ — Tožitelj: „Gospod sodnik, nikar mu ne verjemite, ni še nikoli po pravici povedal!“

Svojeglaven zločinec. „Vi pravite, gospod doktor, da je Vašega varovanca hudo zagovarjati!“ — Zagovornik: „Pa res, ne verjemate, koliko sem trpel, da sem ga pripravil do tega, da naj taji!“

Besedna uganka:

• Namestite mesto točk
 • • • sledeče črke: 7 a, 2 d,
 • • • 3 e, 4 g, 2 i, 2 j, 1 k,
 • • • 1 l, 4 n, 9 o, 2 r, 4 s,
 • • • 3 t, 5 v in sestavite be-
 sede, ki naj pomenijo:
 • • • • • 1. strupena žival, 2.
 • • • • • oster konec, 3. krstno
 • • • ime, 4. skupno ime za
 • • • slovenske dežele, 6. ime
 • • • kronovine, 7. turški
 • • • časten naslov, 8. do-
 • • • mača žival, 9. žužkojed.
 • Zgoraj na vrhu ostane
 soglasnik, spodaj pa samoglasnik, 5. vrsta pa pomeni
 ravno isto, kakor se bere po sredi od zgoraj navzdol.

Računska uganka.

Oče ima nekaj stotakov v gotovini in bi ta denar rad razdelil mej svojih osem sinov tako, da bi dobil vsak enako. To pa starejšim sinom nikakor ni po volji. Pametni oče si sedaj pomaga tako-le: Najmlajšemu dá 100 K in od ostalega deveti del, drugemu 200 K in od ostalega zopet deveti del. Tako dá vsakemu sinu po 100 K več in od ostanka deveti del. Najstarejšemu pa je dal oče ves ostanek, in ta je znašal ravno 800 K. Koliko je treba razdeliti in koliko je dobil vsak ostalih sinov?

Rebus:

a) $\frac{1}{2}$ 'pet = = M + 'šilo.

b) $\frac{ar}{gos} = \frac{il}{za}$ o prid 'sneg A $\frac{mnika}{=}$

Rešitev ugank v zadnji številki.

Demant.

Vinotok -- oktober.

Besedna uganka:

Dob — rep — olje — Dobrépolje.

Računska uganka:

Ura je 1. popoldne; mož je star 420 mesecev ali 35 let ter je bil rojen leta 1866.

Rebus.

Jesen je nastopila

Vse so prav rešili: Ivana in Margareta Šobic v Sarajevu; Franc Jeglič v Podbrezjah; Jakob Intihar v Podobu pri Lotu; Andrej Pagon, fant v Poljanah pri Cerknem; Rozika Zorko v Široki Soti pri Vačah; Martin D-rovošek, lesni trgovec na Savi ob južni železnici; Jožef Žagar v Stari Loki; Studiosus Labacensis; Rok Kunovar, Alojzij Belič in Franc Rožanc, cerkveni pevec v Št. Vidu nad Ljubljano; Andrej Porenta v Vrmačah; Dragotin Huth in Anton Černe v Goričici pri Moravčah; Vekoslav Levstik v J. pod Sv. Gregorjem.

HERBABNY-jev podfosfornasto-kisl apneno-železni sirup.

Ta 32 let z največjim uspehom rabljeni prvi sirup rastaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, rastopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. 434 (20-20)

Cena steklenice l. glá 25 kr. — 2 K 50 h, po pošti 30 kr. — 40 h več za zavijanje.

Prosimo, da se vedno izrecno zahteva Herbabny-jev apneno-železni sirup. Kot znak izvora se nahaja v steklu in na zamašku ime „Herbabny“ vtisnjeno z vrvičnimi črkami in nosi vsaka steklenica polegstoječo uradno registrov. varstveno znamko, na katero znamenja naj se blagovoli paziti.

Osrednje skladišče

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII.1, Kaiserstrasse 73-75.

V zalogi skore v vseh lekarnah na Dunaju, v Ljubljani in drugod. V zalogi je nadalje pri gg. lekarnarjih: v Ljubljani: A. Mardetschläger, Gabr. Piccoli, Ubald pl. Trnkóczy, J. Mayr; Celje: O. Schwarzl & Co., M. Rauscher; Reka: F. Prodam G. Prodam, A. Schindler, Ant. Mizzan; Breze: G. Elsässer, Seveden: F. Kordon; Celovec: P. Hauser, P. Birnbacher. J. Kometter, V. Hauser & R. v. Hillinger; Št. Vid: C. Schiebl, Trbiž: J. Siegl; Trst: C. Zanetti, A. Suttina, A. Filippi, J. Serravallo, E. pl. Leitenburg, P. Prendini, M. Ravasini; Beljak: Jobst & Schneider, L. Assmann; Črnomelj: F. Haika; Velikevec: J. Jobst; Veljperk: J. Huth.